

פרשת לך לך תשפ"ז | שנה ג' 147

הורינו

הורים מן הול

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג



לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך. (י"ב א)

ידועים דברי המדרש¹ לפי שהיה אברהם אבינו מפחד ואומר; אצא ויהיו מחללים בי שם שמים, ויאמרו הניח אביו לעת זקנתו והלך לו, א"ל הקב"ה לך לך. לך אני פוטר מכבוד אב ואם, ואין אני פוטר לאחר מכבוד אב ואם וכו'.

בספר פנים יפות כתב על זה: נראה פירושו, שאם אביו בחוץ לארץ אין מצות עליית הבן לארץ ישראל דוחה מצות כיבוד אביו. ודוקא לך אני פוטר ממצוות כיבוד אב עבור מצוות א", משום שתרם אינו עושה מעשה עמר, אבל לאחר - לכל אדם כשר, אין מצות עליית ארץ ישראל דוחה מצות כיבוד. שהיה הוזהר אמינה לומר שהאביל שעליית ארץ ישראל היא מצווה חשובה, ולכן זה נחשב שאביו מעכב ממנו לשמור דין תורה ולא ישמע לו, קמ"ל לך אני פוטר - אפילו שזה על מנת לעלות לא", רק לך אני פוטר מכיבוד אב.

ומביא ב'פנים יפות' קצת ראיה לדבר, שהרי נענש יעקב אבינו ע"ה כ"ב שנה שביטל כיבוד אב ואם² ולא נענש על ישיבת חוץ לארץ שלא עלה לארץ ישראל. אלא כיון שעבר על שתי המצוות יחד, נענש על החמורה

1. מדרש רבה בראשית פרשה ל"ט פיסקא ד', ילקוט שמעוני רמז סב, 2. מגילה י"ז.

דהיינו מניעת מצות כיבוד אב ואם, ולא נענש על מניעת עליית ארץ ישראל כיון שכבר נידון בחמורה.

וכתב שם שאמנם דין זה שאין להעדיף מצוות ארץ ישראל על כיבוד אב, הוא רק כאשר הבן נולד בחו"ל, אולם אם הייתה דירתם בארץ ישראל ואביו הלך לדור בחוץ לארץ, אין הבן מחויב לעבור (על מצוות א") בקום ועשה, לילך מארץ ישראל לחוץ לארץ. וקצת ראיה שהרי נענשו מחלון וכליון בני אלימלך על שיצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ, אף שהלך אלימלך לחוץ לארץ והלכו עמו מפני כבוד אביהם אלא וודאי שלא היה להם לילך עמו מארץ ישראל לחוץ לארץ.

ומביא שאחר כך מצא יסוד זה גם בספר 'נחלת יעקב' על התורה, שכתב שאע"פ שאברהם הלך מחו"ל לארץ ישראל, היה צריך היתר מיוחד מהקב"ה. וכך כותב: **מכאן מוכח למי שיש לו אב ואם זקנים לא ילך מהם אף לארץ ישראל, דאמר ליה הקב"ה לך אני פוטר (ממצוות יישוב א").**

ובזה מתורץ למה אמר הקב"ה בכיבוד אב ואם שכן **למען יאריכון ימך**, כי שכן א"י גם כן אריכות ימים, כפי שאמרו חז"ל שהגמרא תמנה, איכא סבא בבבל? (האם יש אנשים זקנים בבבל?) הרי כתוב למען ירבו ימיכם **על האדמה**. רואים אם כן שלא"י יש סגולת אריכות ימים מיוחדת, ואם כן אם אדם ירצה לעלות לארץ ישראל, ואביו יאמר לו שלא יעלה ויניחו לבד לעת זקנתו, שחייב לשמוע לדברי אביו, כפי שאמרנו, ואם כן יהיה לאותו בן הפסד שכן אריכות ימים של ארץ ישראל, לכן כתיב אצל כיבוד אב ואם **למען יאריכון ימך** שלא יהיה הפסד לאותו בן השומע לאביו.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג



לטפל בהוריו כאשר נחלשים לעת זקנתם

כשאפשר הדבר, צריך הבן לטפל בהוריו בביתו, אולם אם אשתו מתנגדת שהוריו ישהו בביתם, עד שהדבר גורם לפגיעה בשלום בית, כבר פסק הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר¹ שיכול לשלוח את הוריו למושב זקנים אף שידוע ששם יטפלו בהם פחות טוב. אולם אם יש חשש שעל ידי שלא יטפל הוא עצמו בהוריו, יש לחוש שיתקצרו ימיהם מחמת טיפול לקוי וכדו', יש מי שכתב שצריך לטפל בהם בכל אופן². באופן שצריך לטפל בהם בכח, כגון שצריך לקשרם שלא יוציאו מכונת חמצן וכדו', ימנה אחרים שיטפלו בהם ויעשו את הנדרש.

יש אומרים שאפשר לקיים המצווה ע"י שליח, ולפי שיטתם אם אינו יכול לכבדם יש לו לשלוח שליח שיעשה רצונם אפי' הוא שליח גוי. ויש חולקים שלא עוזר שליחות כיון שהוא 'מצווה שבגופו'. ומ"מ אם האב מקפיד שהבן ישמש אותו בעצמו דווקא, מחויב לעשות כן. וזה הכל לגבי עצם השימוש והטיפול באביו, אבל ללכת לקנות משהו או כל צורך עקיף הנדרש לטיפול בהם, שזה לא השימוש עצמו הישיר להורים, וודאי שאפשר על ידי שליח.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשון את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את ההלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

באופן כללי ימי הזקנה של ההורים מזמנים לאדם ניסיונות - וגם הזדמנויות גדולות לכבד את הוריו באופן של זכות נדירה ועצומה כאילו נתנו לו לאסוף יהלומים ממש. בתנא דבי אליהו (כ"ה) כותב: אפילו ריו של אביו יורד על זקנו ישמע לו מיד. ובמדרש תנחומא מזהיר את מי שצווק ממעשה שנעשה שלא בצלילות ע"י הוריו, "כל המשחק באביו ואימו, כאילו עובד עבודה זרה" שהרי השווה הקב"ה כבודו לכבודם והמזלזל בהם כמזלזל בכבודו של מקום. והגר"ח פלאג³ כתב, שאדם המכבד את הוריו אף כשהם שוטים וכבדים עליו הרבה, יזכה לזקנה ושיבה.

התבטא פעם בחריפותו בעל ה"ויואל משה"; מילא מה שחושבים הצעירים את עצמם תמיד 'חכמים' יותר מהוריהם - ניתן עוד לסבול, אבל מה שחושבים את עצמם יותר 'מבוגרים' מהוריהם - את זה אי אפשר לסבול... (מתוך 'טיב המעשיות' וישוב)

1. שבת הלוי חלק ט' ס"י קצ"ז. וע"ע מש"כ בעניין הורים חולים. והביא סייעתא מספר חסידים ס' תקס"ג 2. כ"כ הרש"ש בסוגיה (קידושין ל"א): לפרש הא דאמר רב אסי אי ידעי לא נפקי, היינו שהתחרט על שעזב את אמו מפני שחשש שזה גרם לקיצור ימיה. <?> ספר קול החיים אות ו'

מעשה אבות

סיפור מהחיים

נהג בזלזול באימו המעורערת ונשתטה

פעם אחת ראה האדמו"ר רבי אברהם יהשע העשיל דרך חלון ביתו אסיפת אדם רב, ושאל מה זאת, אמרו לו שאשה אחת חסרת דעת הנודעת בעיר התעוררה בשיגעונה. והביט הוא ז"ל וראה בחור אחד נוטל כלי מלא מים ושפך על האישה. ושאל רבי אברהם יהשע העשיל מי הוא זה, ואמרו לו שזה הוא בנה, ופתח את חלונו וצעק אל הבחור בחרון אפן, ואמר לו אשר בזמן קרוב יהי גם הוא למשוגע ולאנשים שעמדו שם אמר הטעם בעבור שמצות כיבוד אב ואם היא מצוה שמתן שכרה בצדה גם בעולם הזה, כמו שכתוב 'למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך על האדמה' ודרשו חז"ל - בעולם הזה! וכן הי' שלא ארכו הימים והי' הבחור ההוא למשוגע ר"ל ונרצה עווננו (דור ישרים (לינר) פרק ה')

כיבוד אם של הגאון רבי משה שטרנבוך

מספר פעמים הגיעה אמו של הגאון רבי משה שטרנבוך לארץ ישראל והתארחת בביתו. וסיפרו בניו, כי עיניהם ראו ולא זר גודל פחדו ויראתו מכיבוד אם - כאשר היה מסתובב מפעם לפעם בסמוך לחדרה בשעות המוקדמות לפנות בוקר, ומצמיד את אוזנו לדלת החדר לשמוע אם יש שם קול תזוזה, אולי כבר התעוררה והגיע העת לשמשה. ובהגיע העת ששמע קול רחש מהחדר, מיד קפץ כארי להגיש לפניה כוס תה שתברך 'שהכל', ואף שלעצמו לא הכין מעולם כוס תה, ורק זוגתו הרבנית ע"ה הייתה מכינה עבורו, כאן לא הניח לרבנית ע"ה להכין.

את כוס התה היה מגיש לה במגש מיוחד של כסף שהרבנית ע"ה קנתה, ומלכתחילה סברה הרבנית ע"ה לייחד את המגש לכבוד חג הפסח, אבל הגאון רבי משה אמר שכבוד אמו עדיף מכבוד הפסח, וכדאי להוציא את הכלי היפה ביותר בבית כדי לשמש בו את האמא, ואשתו הצדקנית ע"ה הסכימה לכך בחפץ לב.

בהגישו את כוס התה, לא הלך מיד בחזרה לחדר לימודו, אלא התיישב לשוחח עמה על הא ועל דא, וצינו הבנים כי מעולם לא ראו דבר כזה אצלו שישב וישוחח שיחת חולין, אבל כבוד אמו היה אחרת מהכל, וישב עמה זמן ממושך לשוחח - אמנם מיד כשיצא מחדרה, קפץ בזריזות וניתר לחדרו, ומיד השקיע עצמו בעולמה של תורה. (הרב אברהם פוקס)

בספר עליות אליהו (דף כ"ג) כתב מעשה, שהגר"א רצה ללמוד איך משתמשים בסמי רפואה, ואביו אסר עליו מחשש שיתבטל מהתורה.



רב הנסתר



מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת נח

עשיו זכה שראשו נקבר במערת המכפלה בזכות כיבוד אב (ארצות החיים שער א' אות ל"ד) רמ"ח איברים הם כנגד רמ"ח מצות ומצות כיבוד אב היא כנגד העיניים ולכן עשו שקיים כיבוד אב זכה שעניו קבורים במערת המכפלה. (עטרת משה לפורים עמוד קע"ח)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.



ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com





ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

! באופן כללי כשההורים נזקקים לעזרת ילדיהם עלולה להתעורר התנגשות בין דרכם ואופיים, לבין דרכם של הילדים. במצב זה צריך לזכור כמה נקודות חשובות. ראשית לכל, הילדים אינם מורים להוריהם או מצווים אותם מה לעשות וכיצד לנהוג. דרכו של עולם שההורים מלמדים ומחנכים את בניהם ולא להיפך, ואפילו כשהבן עולה עליהם ביכולת, בחומר או ברוח. ולכן הילדים רשאים להציע להורים לעבור לגור בקרבתם או לדור מוגן, אך כל עוד ההורים אינם מסכימים, יישאר המצב על כנו.

שנית: ההורים אנשים נבונים, וזכותם להחליט כיצד יבלו את שנות זקנתם. גם אם נראה לכם שדרך חייהם עלולה, חלילה, לגרום לבעיות או קושי או אפילו הידרדרות רפואית, זה עדיין עניין שלהם. (כמובן אם אין סכנה לאחרים ע"י החלטתם. ואת זה אפשר לפתור בצורה שתציעו להם ליתר ביטחון לגשת לאיזה שהוא מבחן כשירות בנהיגה, שלא יהיה מצב שאחרים נפגעים) ויתרה מזו, אם יוכרחו לעבור לדור מוגן וייתקלו שם במועקה נפשית, עלול הלחץ להכריעם, ונמצא שכרם בהפסדם. במצבם הנוכחי, לעומת זאת, ברור שהם מצידם שמחים, ויתכן שיאריכו ימים גם אם יסבלו לפרקים מבעיה רפואית.

שלישית: אם הם לא מוכנים לעבור לידכם, או לדור מוגן, תחשבו על אפשרות שמישהו מכם או בתורנות או באופן קבוע, יבוא לגור לידם כדי לעזור להם. זה באמת מהלך לא פשוט, אבל הזכות הגדולה של כיבוד אב ואם, ובמיוחד בשנים אלו שאתם יודעים את האמת כמה הם זקוקים לעזרתכם, תעמוד לכם שתראו מזה רק שפע ברכה והצלחה.

? אנחנו, אחים ואחיות בוגרים, נשואים ובעלי משפחות, מלווים את הורינו המבוגרים שחיים לבדם בביתם. שניהם סובלים ממצבים רפואיים, וחלק מהזמן הם זקוקים לטיפולים ולביקורים אצל רופאים. אנחנו דואגים להם מאוד, ובעיקר מהפער בין רצונם בעצמאות ובין מה שהם מסוגלים לעשות בפועל.

כרגע הדאגה המיידית ביותר היא הנהיגה. הם ממשיכים לנסוע לבדם, ובשנה האחרונה היו להם פעמיים תאונות קלות אמנם, אבל ככל הנראה בגלל שליטה חלקית ברכב. בשני המקרים איש לא נפגע, אבל אנחנו חוששים שבפעם הבאה זה יסתים אחרת, והסכנה היא גם להם וגם לאחרים בכביש. הם מצידם אומרים שהכל ב"ה בסדר ואלו היו שני צירופי מקרים שלא מעידים על כלום.

ניסינו לשוחח איתם על מעבר לדור מוגן, שם יהיו מוגנים יותר, עם סיוע זמין וליווי רפואי קרוב. הם סירבו בתוקף. אבא אמר שהוא "לא מוכן לגמור את חייו בין זרים", ואמא טענה שהם מסתדרים מצוין ושנחנו מגזימים. מצד אחד, אנחנו מכבדים אותם מאוד וזו זכותם להחליט על חייהם. מצד שני, אנחנו חוששים שהמשך המצב כפי שהוא יגרום לנזק חמור, וחלקנו מרגישים שאנחנו מתבוננים מהצד בעוד הסכנה גוברת. לכן אנחנו שואלים: האם יש נקודה שבה מותר, ואולי אף חובה, להפסיק לשאול את דעתם, ולפעול למענם גם בניגוד לרצונם? ואם כן, מהם הסימנים שמעידים שהגענו אליה, ואילו צעדים ראוי לנקוט לפני כן?

מדור חדש!

בנימה אישית

שורות שנכתבו מליבו של בחור ישיבה מתבגר, בן להורים בדיווג שני.



על הפסוק שנאמר בתורה **וַיִּצְחָק בָּא מְבֹא בְּאֵר לְחֵי רְאִי** (כ"ד, ס"ב) רש"י מפרש בשם המדרש: שהלך להביא את הגר לאברהם אביו שישאנה. רואים שגם העניין הזה הוא חלק ממצוות כיבוד אב, שיצחק דאג לאברהם שלא יישאר אלמן אלא יחזור לשאת את הגר. (ויש אומרים שעשה כן משום כל המתפלל על חברו וע"כ זכה לשאת את רבקה) מובן מאילו שאין לגרום למתיחות ביניהם, לא בדברים, לא ברמיזות ולא בהתרחקות מכוונת. שלום הבית של ההורה יקר מכול. אין צורך להכחיש את הרגשות הקשים. אפשר לשאת אותם בשקט, לשוחח עליהם עם אדם קרוב ולבקש עזרה כשצריך. אבל ברגע ההכרעה, הבחירה היא לשמוח. שמחה שנבחרה מתוך כוונה, גם כשהיא עולה במאמץ, היא אחת הדרכים היפות והחשובות לומר להורים: אנחנו כאן, ואנחנו איתכם.

כשאבא או אמא מודיעים שהם עומדים להינשא בשנית, הלב של הילדים נפתח בבת אחת לכיוונים רבים. יש מי שמתרגש, ויש מי שמרגיש געגוע עמוק להורה שהלך. יש מי שמתקשה לראות אדם אחר במקום המוכר, ויש גם כעס שקשה לשים עליו מילים. אלה רגשות אנושיים לגמרי, ואין בושה בהם. ובכל זאת, כאן נבחנת מצוות כיבוד הורים בעומקה. כיבוד הורים אינו רק לעמוד מפניהם ולספק את צרכיהם הפיזיים. הוא כולל גם לשמוח בשמחתם ולהיות שותפים לטוב שלהם, כי עבורם זה צורך חיוני וחשוב. הורה שאחרי שנים של בדידות או אבל זכה לפתוח פרק חדש ולמצוא מי שיעמוד לצדו, זקוק שילדיו יעמדו לצדו ולא מולו. החיוך בחופה, המילה הטובה והברכה שיוצאת מן הלב הם כיבוד הורים הלכה למעשה, ולעיתים הם המתנה היקרה ביותר שאפשר לתת.

יש לכם השגות על הנכתב? רוצים לשתף התמודדות אישית שלכם? מוזמנים לשלוח אלינו ונפרסם בעז"ה ככל האפשר:
horeinuorg@gmail.com



שְׁנֵי זִמְנוֹת אוֹפִנִים וְשְׁנֵי בָּתִּים

רציתי להמשיך. זה שביל ארוך ונחמד, ויש שם ירידה מצוינת. אבל אמא אמרה לא, אז לא.

שלוש השתפכל עלי, אתה אף פעם לא עושה מה שאמא שלך לא מרשה? מה פתאום? אני ילד רגיל, אבל אם אני כבר יודע שהיא לא מרשה, למה לי לעשות דוקא? שלושי הנהן.

חזרנו לכוון הגנה, שלושי רכב לידי בשקט כמה רגעים, ואז אמר: אתה יודע, לפעמים אני מקנא בכם. למשל, שאמא שלך מרשה לך לרדת לשחק אחרי החידור גם אם מאחר, ובכלל, שאבא שלך נותן לך להשאיר ער יותר מאחר. ואז שלושי אמר כל אבא ואמא מחליטים אחרת, מה שטוב אצלנו לא תמיד מתאים אצלכם. פעם אמרתי לאבא שלי שאצלכם מרשים משהו שהוא לא מרשה לי. אז הוא אמר לי: 'שלושי, אני שמח שלמני יש הורים טובים. וגם לך יש הורים טובים. אבל אנחנו לא חביבים להחליט אותו דבר...'

הבנתי אותו. גם אני לפעמים אומר לאמא; אבל לשלושי מרשים. ואמא עונה; אני בטוחה שאבא ואמא של שלושי יודעים מה טוב בשבילו. ואני צריכה לחשב מה טוב בשבילי.

שלושי שתק ואז הוא אמר, אבל אני אוהב אותם כי אבא הוא אבא שלי, ואמא היא שלי, גם כשהם אומרים כן וגם כשהם אומרים לא. עמדי שם עם האופנים, מהרהרים ומחייכים. פתאום הסתכלתי בשעון; חמש חמש, וגם ושתיים. אוי, אני צריך לחזור, וגם להעלות את האופנים. שלושי חייך - לי

יש עד שש וחצי. הוא לקח אותי עד הבנק. לפני שנפרדנו הוא אמר: מני, אתה יודע מה מצחיק? אם הייתי גר אצלכם, הייתי צריך לחזור עכשיו, אבל אז לא הייתי אני.

עליתי הביתה, אמא פתחה לי את הדלת. הגעתי בזמן? איפה? איפה? נסעתי? ספרתי לה הכל. גם על זה שלא המשכנו לכפר הגדולה. אמא חיכה; יפה מאוד, מני. אני שמחה שאפשר לסמוך עליך.

נכנסתי לחדר להניח את הקסדה, חשבתי על השיחה שלי עם שלושי. לפעמים אני מסתפכל על בית של חבר וחושב: למה אצלם מותר ואצלנו אסור? לפעמים הוא מסתפכל על הבית שלי וחושב בדיוק להפך. אבל אבא ואמא הם אבא ואמא שלי, עם הדברים שהם מרשים, עם הדברים שהם לא מרשים. עם מה שאני מבין, וגם עם מה שאני עדיין לא מבין.

ואני לא צריך שהם יהיו כמו ההורים של שלושי כדי לכבד אותם, אני מכבד אותם מפני שהם ההורים שלי, וזה מספיק. בדיוק אז אמא קראה מהמטבח, מני, לך לרחץ ידים, ואחר כך תבוא לאכל. הלכתי לרחץ ידים, באהבה. טוב, אולי לא באהבה ממש גדולה, אבל בלי להתנכח. וגם זה, השג לא קטן בשביל ילד שחזר עכשיו מסבוב אופנים.

יש לי חבר שקוראים לו שלושי, ספרתי לכם עליו פעם. שלושי הוא חבר טוב שלי, בעיקר מפני שאנחנו מסכימים כמעט על הכל. שנינו חושבים שההפסקה בחידור קצרה מדי, שאופנים עם הלזים הם המצאה חשוכה מאוד, ועוד כמה דברים שדנו בהם.

ביום שלישי אחר הצהריים, כשחזרתי מהחידור, שלושי שאל אם אני רוצה לצאת איתו לסבוב אופנים בשכונה. רציתי מאוד, הבעיה היחידה הייתה שצריך לשאל את אמא. ובדרך כלל כשאני שואל את אמא אם אפשר לצאת, היא מזכירה לי כל מיני דברים שהייתי צריך לעשות קודם. לסדר את החדר שלי, את הספרים שהשארתי בכל מיני פנות, ולא מדבר על הנעלים... לדעתי, יש קשר מסתורי בין המלים "אמא, אפשר בבקשה לצאת?" לבין המלים "קודם תסדר ותוריד את הפח". אני מציע לבדק את זה ברצינות.



הפעם היה לי נס גלוי, אמא הסכימה "רק תשארו ברחובות של השכונה, בלי לרדת לכביש הראשי, ותחזרו עד שש". אבל אמא, עכשיו חמש! בדיוק, אמרה לי אמא, יש לך שעה. לא התנחתי, חבל לי לבזבז זמן של אופנים. לקחתי קסדה, ירדתי למטה, ושלושי כבר חכה לי ליד הבנק. "נו, כמה זמן!" הוא אמר. אמא שלי נתנה לי עד שש, הודעתי לו שנימיץ צפיות. לי נתנו עד שש וחצי, אמר שלושי. עצרתי. למה לך שש וחצי ולי שש? שלושי ממש בכתפים תוף כדי שהתחלנו לרכב בידיה, ככה אבא שלי אמר. חשבתי רגע, אולי כדאי לי להתקשר לאמא ולהודיע לה שבבית

של שלושי יש תקנות חדשות? ידעתי בדיוק מה היא תענה. יצאנו לדרך. האויר היה קריר קצת, הרוח הייתה נעימה, ובידיה הארפה ליד הגנה הרגשתי כאלו אני רוכב במהירות של אוטובוס. עשינו סיבוב ליד הבנקים, המשכנו בשביל האופנים, ואז עצרנו ליד גנה קטנה כדי לשמות. תמיד, שאלתי את שלושי, אצלכם באמת מרשים עד שש וחצי, ואתה יכול לנסע עד הפקר הגדולה? כן, אבל רק עם חבר. אצלנו אסור עד הפקר בכלל, אמרתי.

שלושי חשב רגע; אבל אצלכם מרשים גם ביום ששי אחרי החידור, נכון? כן, אם גמרתי לעזר בבית. אצלנו, אמר שלושי, אבא שלי לא מרשה אופנים ביום ששי בכלל, הוא אומר שאם ששי צריך להיות רגוע. זה דיוקא נשמע הגיוני, אבל זה לא אומר שאני אוהב את זה.

גם אצלנו יש דברים הגיוניים שאני לא אוהב, אמרתי. כמו מה? שאל שלושי, כמו ללכת לישון, מה הגיוני בזה...? בדיוק! שנינו צחקנו.

אחרי כמה דקות הגענו לפניה שמובילה לכפר הגדולה, שלושי האט. נמשך? הוא שאל. לא. אמא שלי לא מרשה לי להמשיך כאן. אבל אנחנו יחד, אמר שלושי, ואין כמעט מכוניות בשביל הזה... האמת היא שמאוד